

VLAAMSE OVERHEID

Omgeving

[C – 2023/43533]

4 JULI 2023. — Ministerieel besluit tot achtste verlenging van een situatie van overmacht inzake omgevingsvergunningen in de stad Antwerpen**Rechtsgrond**

Dit besluit is gebaseerd op:

- het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, artikel 14/1, ingevoegd bij het decreet van 18 december 2015 en gewijzigd bij de decreten van 3 februari 2017 en 26 april 2019.
- het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2022 tot vaststelling van een situatie van overmacht inzake omgevingsvergunningen in de stad Antwerpen.

Vormvereisten

De volgende vormvereisten zijn vervuld:

- de Inspectie van Financiën heeft gunstig advies gegeven op 8 december 2022 over het besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2022 tot vaststelling van een situatie van overmacht inzake omgevingsvergunningen in de stad Antwerpen. Dit ministerieel besluit verlengt enkel deze regeling en heeft geen financiële impact.
- er is sprake van het “met bijzondere redenen omklede geval van de dringende noodzakelijkheid” als vermeld in artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State zodat geen advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State moet worden ingewonnen.

Motivering van de hoogdringendheid

De informaticasystemen van de stad Antwerpen werden op 6 december 2022 getroffen door een algemene cyberaanval.

Hierdoor werd het volledig gedigitaliseerde proces van de omgevingsvergunningen in Antwerpen ernstig verstoord.

De Vlaamse Regering trof op 9 december 2022 het besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van een situatie van overmacht inzake omgevingsvergunningen in de stad Antwerpen. Bij ministerieel besluit van 23 december 2022 werd dit besluit voor de eerste keer verlengd, met name voor zowel de beslissingstermijn als voor de uiterste datum van indiening van de betrokken dossiers. Bij ministerieel besluit van 20 januari 2023 werd dit besluit voor de tweede keer verlengd, met name voor zowel de beslissingstermijn als voor de uiterste datum van indiening van de betrokken dossiers. Bij ministerieel besluit van 28 februari 2023 werd enkel de uiterste datum van indiening van de betrokken dossiers een derde keer verlengd. Bij ministerieel besluit van 30 maart 2023, 28 april 2023 en 23 mei 2023 werd de uiterste datum van indiening van de betrokken dossiers een vierde, vijfde en zesde keer verlengd. Bij ministerieel besluit van 21 juni 2023 werd de uiterste datum van indiening een zevende keer verlengd, doch enkel voor de vergunningsaanvragen, en niet voor de meldingen.

Dit betekent dat de decretaal bepaalde beslissingstermijnen per dossier nog steeds met 90 dagen verlengd worden, namelijk de initiële 30 dagen, tweemaal verlengd met 30 dagen. Dit geldt voor vergunningsaanvragen ingediend voor 31 december 2022, zevenmaal verlengd met 30 dagen of ingediend voor 29 juli 2023.

Hierdoor konden intussen stilzwijgende weigeringen door het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen vermeden worden en werd de nodige rechtszekerheid gewaarborgd voor alle ingediende omgevingsaanvragen bij de stad.

Ondanks de inspanningen van alle betrokken IT experts en partners is het digitale proces van de omgevingsvergunning tot vandaag nog verstoord.

Er is nog steeds impact op de doorlooptijden van het verwerken van de omgevingsvergunningen. Het omgevingsloket Vlaanderen bleef al die tijd open waardoor burgers omgevingsvergunningsaanvragen konden indienen.

De digitale platformen van de stad Antwerpen zijn tot op heden nog steeds niet in de normale situatie wat betreft het proces van de omgevingsvergunning. Gefaseerd maar langzaam verbetert de doorlooptijd van de verwerking van dossiers, maar een substantiële achterstand in verwerking is opgebouwd en moet weggewerkt worden.

Op 20 februari 2023 waren 720 meer dossiers in behandeling dan normaal in deze periode.

Om deze achterstand versneld te kunnen wegwerken werkt het college van burgemeester en schepenen van Antwerpen een noodplan uit. Daarin zijn acties opgenomen om enerzijds de verwerkingscapaciteit en anderzijds de personeelsinzet te verhogen. Een aantal van die maatregelen hebben al ingang gevonden. Het vinden en aanwerven van bijkomende personeelsleden om aldus de personeelsinzet te kunnen verhogen loopt echter zeer moeizaam en de ingeschatte bijkomende capaciteit kon nog niet gerealiseerd worden.

Desondanks zijn de effecten nu reeds merkbaar en half mei 2023 is het aantal bijkomende dossiers terug gelopen tot 647.

Momenteel kunnen de gemaakte prognoses ook nog aangehouden worden en kan het einde van de achterstand en het respecteren van de normale decretaal voorziene doorlooptijden ingeschat worden tegen het najaar 2023.

Verwacht wordt dat de interne doorlooptijden al snel korter worden maar ze blijven nog lang net boven de wettelijk voorziene doorlooptijden.

Wat betreft meldingen zijn de doorlooptijden ondertussen genormaliseerd. Wat betreft vergunningen helaas nog niet.

Deze situatie leidt ertoe dat de stad Antwerpen nog steeds de termijnen in het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning en het besluit van de Vlaamse Regering van 27 november 2015 tot uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning niet kan naleven, voor wat betreft de vergunningsprocedure. Bij termijnen van orde stelt zich minder een probleem, maar wanneer het dwingende beslissingstermijnen betreft kan dit leiden tot ongewenste en onafwendbare gevolgen, zowel voor vergunningsaanvrager, overheid, als betrokken publiek. Deze situatie van overmacht kan de stad niet worden aangerekend. Het is noodzakelijk dat aanvragers hier niet de ongunstige effecten van moeten dragen. Niet ingrijpen zou immers betekenen dat talrijke aanvragers geconfronteerd zouden worden met stilzwijgende weigeringen van hun aanvraag.

Overmacht is een algemeen rechtsprincipe. Er moet echter omzichtig mee omgegaan worden om misbruik te voorkomen, maar dat dit een situatie van overmacht betreft, lijkt door niemand in ernst te kunnen betwist worden.

Om procedurefouten en het overschrijden van vervaltermijnen te vermijden, is het noodzakelijk om het toepassingsgebied van de overmachtsregeling opnieuw met 30 dagen te verlengen. De zevende verlenging van de situatie van overmacht loopt immers af eind juli 2023.

De verlenging maakt de overmachtsregeling van toepassing op dossiers ingediend voor 28 augustus 2023, maar enkel op vergunningsaanvragen. Voor meldingen ingediend vanaf 29 juni 2023 worden de termijnen niet langer opgeschort, maar gelden de decretaal voorziene termijnen.

Er is dan ook duidelijk sprake van het "met bijzondere redenen omklede geval van de dringende noodzakelijkheid" als vermeld in artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State zodat geen advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State moet worden ingewonnen.

DE VLAAMSE MINISTER BESLUIT:

Artikel 1. De uiterlijke indieningsdatum van 31 december 2022, vermeld in artikel 1, eerste lid, 2° van voormeld besluit van de Vlaamse Regering van 9 december 2022, wordt een achtste maal verlengd met dertig dagen.

Art. 2. Dit besluit treedt in werking op 27 juli 2023.

Brussel, 4 juli 2023.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,
Z. DEMIR